

Sygn. akt I C 1005/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant – Ewelina Goryszewska

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 26 września 2016 r. w Ciechanowie

sprawy z powództwa (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R.

przeciwko B. R. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

orzeka:

I. uznaje za bezskuteczne w stosunku do powoda (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. umowę darowizny zawartą w dniu 30 października 2012 r. w C. pomiędzy L. R. i jego synem B. R. (1) w części dotyczącej:

- 1) zegara wiszącego zdobionego,
- 2) zegara wiszącego,
- 3) zegara stojącego o wysokości ok 290 cm,
- 4) obrazu przedstawiającego 2 konie,
- 5) obrazu przedstawiającego kobietę na koniu,
- 6) obrazu przedstawiającego konie podczas zachodu słońca,
- 7) obrazu przedstawiającego konie z ludźmi,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. ustala wysokość wynagrodzenia radcy prawnego D. Ż. za udzielenie pozwanemu B. R. (1) pomocy prawnej z urzędu na kwotę 1.476,00 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) brutto;

IV. nakazuje Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie wypłacić radcy prawnemu D. Ż. kwotę 777,59 zł (siedemset siedemdziesiąt siedem złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem części wynagrodzenia za udzielenie pozwanemu B. R. (1) pomocy prawnej z urzędu;

V. zasądza od powoda (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. na rzecz pozwanego B. R. (1) kwotę 698,41 zł (sześćset dziewięćdziesiąt osiem złotych czterdzieści jeden groszy) tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 20 października 2015 r. (data nadania w placówce pocztowej) (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. reprezentowane przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego J. P. wniosło pozew przeciwko małoletnim B. R. (1) o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowy darowizny ruchomości: zegara wiszącego zdobionego o wartości 160,00 zł, 2 szt. żelaznych foteli obrotowych o wartości 200,00 zł, sofy trzyosobowej koloru zielonego o wartości 400,00 zł, kredensu czterodrzwiowego z 4 szufladami o wartości 1.600,00 zł, zegara wiszącego o wartości 120,00 zł, pianina N. o wartości 1.600,00 zł, stolika prostokątnego ok 50 cm/120 cm o wartości 200,00 zł, fotelu koloru beżowego o wartości 200,00 zł, sofy trzyosobowej koloru jasnobieżowego o wartości 400,00 zł, zegara stojącego o wysokości ok 290 cm o wartości 800,00 zł, telewizora P. (...) o wartości 200,00 zł, obrazu przedstawiającego 2 konie o wartości 80,00 zł, obrazu przedstawiającego kobietę na koniu o wartości 120,00 zł, obrazu przedstawiającego konie podczas zachodu słońca o wartości 100,00 zł, obrazu przedstawiającego konie z ludźmi o wartości 100,00 zł, fotelu obrotowego o wartości 160,00 zł, telewizora LG 32 cale o wartości 160,00 zł i konsoli P. o wartości 200,00 zł, zawartej w dniu 30 października 2012 r., pomiędzy L. R. a B. R. (1). Ponadto wnosił o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

Powód, wnosząc o uznanie w/w umowy za bezskuteczną powołał się na art. 527 § 1 KC w zw. z art. 528 KC, gdyż jego zdaniem umowa ta została dokonana w celu pokrzywdzenia wierzyciela, czyli (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R., któremu przysługuje w stosunku do L. R. wierzytelność pieniężna w wysokości 31.578,13 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej liczonej od dnia 18 lipca 213 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z weksla przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie w dniu 31 lipca 2013 r., sygn. akt XV GNC 5176/13 zaopatrzonego w dniu 23 września 2014 r. w klauzulę wykonalności. (pозew – k. 2-4v)

Małoletni pozwany B. R. (1) reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową w osobie matki B. R. (2) wnosił o oddalenie powództwa w całości. Przedstawicielka ustawowa w/w wskazała, iż przy zawieraniu przedmiotowej umowy darowizny, zarówno ona, jak i jej syn (który wówczas chodził do szkoły podstawowej) nie wiedzieli, iż L. R. jest dłużnikiem powoda, przy czym nie mogli się o tym dowiedzieć nawet przy zachowaniu należytej staranności, bowiem mężczyzna nie informował ich o kwestiach dotyczących prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, natomiast zawarcie samej umowy darowizny w ich przeświadczeniu było jedynie zabezpieczeniem syna - B. R. (1) na przyszłość. Ponadto podała, że żadne z nich nie miało świadomości, iż L. R. w dacie dokonania czynności znajdował się w stanie niewypłacalności, jak również poprzez zawarcie umowy darowizny stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed jej dokonaniem. Nadto wносиła o obciążanie strony powodowej kosztami procesu w całości, zaś w razie ewentualnego uwzględnienia żądania pozwu o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu na mocy art. 102 KPC z uwagi na jego niedostateczny stan majątkowy i sytuację rodzinną. Wnosił o zwolnienie od kosztów sądowych w całości oraz przyznanie pełnomocnika z urzędu (odpowieź na pozew – k. 40-45, wniosek wraz z formularzem – k. 54-59 akt)

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2016 r. małoletni pozwany B. R. (1) został zwolniony od ponoszenia kosztów sądowych w niniejszej sprawie i ustanowiono dla niego radcę prawnego z urzędu, którego wskazał Dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych w O., w osobie radcy prawnego D. Ż. (postanowienie – k. 62 akt, pismo Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w O. – k. 65 akt)

Pełnomocnik pozwanego wnosił o oddalenie powództwa w całości podtrzymując argumentację przedstawiciela ustawowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 lutego 2004 r. (...) (...) sp. z o.o. z siedzibą w R. zawarło z L. R., działającym w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej umowę, nr (...) (...). Przedmiotem wymienionej umowy było uregulowanie zasad

zakupu przez L. R. od powoda towarów po cenie i w ilości wskazanej każdorazowo w fakturze VAT. Zgodnie z § 3 umowy powód udzielił kupującemu, tj. L. R. kredytu w wysokości 25.000,00 zł na zakupowane u niego towary. Oznaczało to, że kupujący mógł dokonać zakupów do wysokości salda udzielonego kredytu z odroczonym terminem płatności. Odroczony termin płatności wynosił 30 dni i był on uwidoczniiony każdorazowo na fakturze VAT. Celem zabezpieczenia roszczeń powoda wynikających z przedmiotowej umowy L. R. wystawił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, określającą sposób jego wypełnienia w przypadku nieuregulowania przez niego należności za zakupione towary. W okresie od sierpnia 2012 r. do października 2012 r. L. R., korzystając z udzielonego przez powoda kredytu kupieckiego, zakupił towary o łącznej wartości 26.538,13 zł. Z tego tytułu powód wystawił faktury VAT nr (...).

bezsporne, w tym: odpis pełny KRS powoda – k. 7-12, wydruk z (...) L. R. – k. 101-102 akt, umowa sprzedaży nr (...) – k. 163-166 akt, deklaracja wekslowa – k. 167 akt, weksel – k. 170 akt, faktury VAT – k. 17-20, 168, przedsądowe wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia i wykupu weksla – k. 169 akt

W dniu 30 października 2012 r. została zawarta umowa darowizny pomiędzy L. R. a B. R. (1), na mocy której L. R. darował swojemu synowi m.in. ruchomości w postaci - zegara wiszącego zdobionego o wartości 160,00 zł, 2 szt. żelaznych foteli obrotowych o wartości 200,00 zł, sofy trzysobowej koloru zielonego o wartości 400,00 zł, kredensy czterodrzwiowego z 4 szufladami o wartości 1.600,00 zł, zegara wiszącego o wartości 120,00 zł, pianina N. o wartości 1.600,00 zł, stolika prostokątnego ok 50 cm/120 cm o wartości 200,00 zł, fotela koloru beżowego o wartości 200,00 zł, sofy trzysobowej koloru jasnobieżowego o wartości 400,00 zł, zegara stojącego o wysokości ok 290 cm o wartości 800,00 zł, telewizora P. (...) o wartości 200,00 zł, obrazu przedstawiającego 2 konie o wartości 80,00 zł, obrazu przedstawiającego kobietę na koniu o wartości 120,00 zł, obrazu przedstawiającego konie podczas zachodu słońca o wartości 100,00 zł, obrazu przedstawiającego konie z ludźmi o wartości 100,00 zł, fotelu obrotowego o wartości 160,00 zł, telewizora LG 32 cale o wartości 160,00 zł i konsoli P. o wartości 200,00 zł.

dowód: umowa darowizny - k. 84-87akt, zeznania świadków L. R. – k. 134 akt, S. K. – k. 190 akt

W związku z brakiem płatności wynikającym z zawartej umowy nr (...) powód w dniu 18 lipca 2013 r. skierował pozew przeciwko L. R.. Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla, wydanym w dniu 31 lipca 2013 r. w sprawie o sygn. akt XV GNc 5176/13 Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w W. zasądził od L. R. na rzecz powoda kwotę 31.578,13 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 18 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. Dnia 23 września 2014 r. Sąd nadał w/w nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności.

bezsporne, w tym pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla – k. 14-16, 157-159 akt, nakaz zapłaty wraz z klauzulą wykonalność - k. 21, 92 akt

W dniu 7 października 2014 r. powód wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko L. R., na podstawie w/w tytułu wykonawczego. Pismem z dnia 6 marca 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Woli w W. Rafał Wojtyła poinformował wierzyciela, iż postępowanie egzekucyjne (KM 121639/14) będzie umorzone z uwagi na brak majątku dłużnika. Następnie w dniu 1 czerwca 2015 r. Komornik Sądowy zajął ruchomości dłużnika, które są przedmiotem niniejszego postępowania, których łączna wartość wynosi 6.800,00 zł.

bezsporne, w tym: wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego – k. 90-91 akt, pismo Komornika Sądowego „wysłuchanie wierzyciela i dłużnika przed zawieszeniem lub umorzeniem postępowania w trybie art. 827 KPC” – k. 2-22v2 akt, zarządzenie Komornika Sądowego – otwarcia i przeszukania lokalu – k. 81-81v, 96 akt, protokół zajęcia ruchomości – k. 23-24, 100-101akt

W związku z zajęciem w/w ruchomości B. R. (1) reprezentowany przez przedstawicielkę ustawową w osobie matki B. R. (2), wytoczył powództwo o zwolnienie spod egzekucji przedmiotowych ruchomości, twierdząc, iż stanowią jego własność na podstawie zawartej w dniu 30 października 2012 r. z L. R. umowy darowizny. Postanowieniem z dnia 8 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie w sprawie o sygn. akt I C 605/15 zawiesił postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Woli w W. R. W. w sprawie o sygn. akt KM 121639/14 z wniosku powoda w zakresie ruchomości będących przedmiotem niniejszego postępowania.

Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2015 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie uznał się niewłaściwym i przekazał w/w sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy – Woli w W. wg. właściwości miejscowej.

bezsporne, w tym: pismo Komornika Sądowego - zawiadomienie osoby trzeciej o zajętych ruchomościach – k. 102 akt, pozew przeciw egzekucyjny skierowany przeciwko powodowi przez pozwanego wraz z 2 załącznikami – k. 26- 27v, 77-80v, postanowienie tut. Sadu z dnia 8 lipca 2015 r. i 6 sierpnia 2015 r. wydane w sprawie o sygn. akt I C 605/15 – k. 88-89, 104-104v

B. R. (2) i L. R. są rodzicami trójki dzieci. Najstarszy syn 15-letni B. R. (1) był dzieckiem zdrowym. Jednak w 2014 r. pojawiły się u niego problemy z nadciśnieniem, skarżył się na bóle głowy. W związku z tym dwukrotnie był hospitalizowany w Centrum (...) w W. (nadal pozostaje pod opieką lekarzy z tego szpitala) i jeden raz w (...) Szpitalu Wojewódzkim w C.. Pozostała dwójka dzieci to 8-letnie bliźniaki: N. i G.. N. jest dzieckiem w wysokim stopniu niepełnosprawnym. Urodziła się z porażeniem mózgowym o znacznym stopniu. Wymaga stałej, całodobowej opieki lub pomocy innej osoby z związku ze znacznie organiczną możliwością samodzielnej egzystencji. N. nie siedzi samodzielnie, nie potrafi utrzymać prosto główki. Spożywa tylko jedzenie zmiksowane. Potrzebuje całodziennej rehabilitacji. G. jest także dzieckiem niepełnosprawnym. Jest dzieckiem niesłyszącym. On także wymaga stałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Stan G. jest lepszy niż siostry, jednakże także on jest dzieckiem niesamodzielnym. G. zaczął chodzić dopiero w wieku 3 lat. Obecnie ma wszczepiony aparat słuchowy, dzięki czemu zaczyna słyszeć i mówić. Dodatkowo G. ma wadę wzroku. Początkowo nie widział na jedno oko w ogóle, a na drugie tylko w 30%. Jest dzieckiem nadpobudliwym. Średnio 3-4 razy w tygodniu przechodzi rehabilitację. Obecnie jego stan stopniowo się polepsza. N. i G. od urodzenia opiekuje się ich matka – B. R. (2).

dowód: orzeczenia o niepełnosprawności - k. 167 i k. 168 akt sprawy I C 820/14 tut. Sądu, zeznania świadków: L. R. – k. 134 akt, S. K. – k. 190 akt oraz zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego B. B. (1) R. – k. akt 49-50

Powyższy stan faktyczny, ustalono w oparciu o powołane wyżej dowody, tj. odpis pełny KRS powoda – k. 7-12, wydruk z (...) L. R. – k. 101-102 akt, umowa sprzedaży nr (...) – k. 163-166 akt, deklaracja wekslowa – k. 167 akt, weksel – k. 170 akt, faktury VAT – k. 17-20, 168, przedsądowe wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia i wykupu weksla – k. 169 akt, umowa darowizny - k. 84-87akt, pozew o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla – k. 14-16, 157-159 akt, nakaz zapłaty wraz z klauzulą wykonalność - k. 21, 92 akt, wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego – k. 90-91 akt, pismo Komornika Sądowego „wysłuchanie wierzyciela i dłużnika przed zawieszeniem lub umorzeniem postępowania w trybie art. 827 KPC” – k. 2-22v2 akt, zarządzenie Komornika Sądowego – otwarcia i przeszukania lokalu – k. 81-81v, 96 akt, protokół zajęcia ruchomości – k. 23-24, 100-101akt, pismo Komornika Sądowego - zawiadomienie osoby trzeciej o zajętych ruchomościach – k. 102 akt, pozew przeciw egzekucyjny skierowany przeciwko powodowi przez pozwanego wraz z 2 załącznikami – k. 26- 27v, 77-80v, postanowienie tut. Sadu z dnia 8 lipca 2015 r. i 6 sierpnia 2015 r. wydane w sprawie o sygn. akt I C 605/15 – k. 88-89, 104-104v, orzeczenia o niepełnosprawności - k. 167 i k. 168 akt sprawy I C 820/14 tut. Sądu orz zeznania świadków: L. R. – k. 134 akt, S. K. – k. 190 akt oraz zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego B. B. (1) R. – k. akt 49-50.

Okoliczności faktyczne w niniejszej sprawie są w zasadzie niesporne, a wynikają z niepodważanych dokumentów, dołączonych do akt tej sprawy lub znajdujących się w aktach innych postępowań sądowych (I C 820/14 i I C 605/15 tut. Sądu, XVGNc 5176/13 Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie), aktach postępowania egzekucyjnego (KM 121639/14), szczegółowo przywołanych powyżej oraz – w aspekcie stanu zdrowia dzieci B. i L. R. – z niekwestionowanych zeznaniach świadków i przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego B. B. (1) R..

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo, dochodzone przez (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. w niniejszej sprawie zostało oparte na instytucji skargi pauliańskiej, określonej przepisami art. 527 i następnymi Kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 527 § 1 KC, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyści majątkowe, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej ostrożności mogła się dowiedzieć.

Artykuł 527 § 2 KC definiuje pojęcie „pokrzywdzenia wierzyciela”. Zgodnie z tym przepisem „pokrzywdzenie wierzyciela” jest to czynność prawna dłużnika w wyniku, której stał się on niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. W orzecznictwie za niewypłacalność uznaje się taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., III CKN 554/98). Warto też podkreślić, że pokrzywdzenie wierzyciela nie jest tożsame z istnieniem szkody po stronie wierzyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 367/03).

Uznaje się, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, gdy wie, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi ich pokrzywdzenie. Należy wskazać że nie jest konieczne, aby świadomość pokrzywdzenia dotyczyła konkretnego wierzyciela, w szczególności tego, który wystąpił ze skargą pauliańską. Wystarczy świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować pokrzywdzenie ogółu jego wierzycieli (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r., I ACa 737/97). Tak więc celem instytucji skargi pauliańskiej jest ochrona interesów wierzyciela na wypadek niełojalnego (czy wręcz nieuczciwego) postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swego majątku na rzecz osób trzecich lub majątek ten obciąża.

Korzystanie ze skargi pauliańskiej wymaga, aby istniała wierzytelność, która podlega ochronie. Niewątpliwie w niniejszej sprawie taka wierzytelność istnieje po stronie powodowej spółki. Została ona stwierdzona orzeczeniem sądowym i jest przymusowo egzekwowana w postępowaniu prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Woli w Warszawie Rafała Wojtyna w sprawie o sygn. akt KM 121639/14.

W świetle art. 527 § 1 KC, przedmiotem zaskarżenia w ramach akcji pauliańskiej może być tylko czynność prawna dłużnika. Z taką czynnością prawną niewątpliwie mamy do czynienia w niniejszej sprawie, gdyż to dłużnik powodowej spółki – (...) wyzbył się ze swego majątku w drodze umowy darowizny szeregu ruchomości. Oznacza to, że powództwo zostało właściwie ukierunkowane. Warto tylko dodać, że przedmiotem zaskarżenia w drodze powództwa z art. 527 KC, mogą być wszelkiego rodzaju czynności prawne, zarówno te dwustronne, jak i jednostronne. Zaskarżeniu w ramach akcji pauliańskiej mogą podlegać czynności prawne o charakterze rozporządzającym lub zobowiązująco-rozporządzającym, jednocześnie przysparzające korzyści osobie trzeciej i powodujące krzywdzące dla wierzycieli pomniejszenie majątku dłużnika. Mogą to być nie tylko czynności nieodpłatne, lecz także odpłatne, a nawet ekwiwalentne.

Kolejną przesłanką udzielenia ochrony pauliańskiej jest dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli. Jak podniesiono to już wyżej, w art. 527 § 2 KC ustawodawca określił, że czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był poprzednio. Zasadniczo przyjmuje się, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 KC oznacza taki stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., III CKN 554/98, LEX nr 52736 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 lipca 2013 r., I ACa 417/13, LEX nr 1349916).

Tym niemniej z punktu widzenia możliwości zaskarżenia czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli ustawodawca zrównuje czynności powodujące niewypłacalność dłużnika z tymi, które prowadzą do pogłębienia stanu jego niewypłacalności. Przyjmuje się, że akcję pauliańską uzasadnia każde powiększenie niewypłacalności, bez względu na jego rozmiar (por. wyrok Sądu apelacyjnego z dnia 19 marca 1997 r., I ACa 27/97, Apel. Lub. 1997, nr 4,

poz. 19) albo gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00, LEX nr 53110 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 listopada 2012 r., I ACa 1057/12, LEX nr 1280309).

Odnosząc się do stanu faktycznego niniejszej sprawy, należy wskazać, że na podstawie umowy darowizny L. R. przeniósł własność ruchomości na rzecz swojego syna B. R. (1). W związku z powyższym L. R. wyzbył się części swojego majątku, przez co stał się w większym stopniu niewypłacalny, natomiast B. R. (1) uzyskał korzyść materialną w postaci prawa własności ruchomości objętych umową darowizny.

W tym miejscu należy także podkreślić, iż zgodnie z art. 529 KC domniemywa się, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, jeżeli w chwili dokonania darowizny był niewypłacalny. To samo domniemanie obowiązuje w sytuacji, w której dłużnik stał się niewypłacalny w związku z dokonaniem darowizny.

Mając powyższe wnioski na uwadze, Sąd orzekający w niniejszej sprawie uznał, iż w przedmiotowej sprawie w drodze zwalczanych przez powodową spółkę czynności prawnych doszło do jej pokrzywdzenia jako wierzyciela L. R..

Należy też wskazać, że umowa darowizny była umową nieodpłatną. W związku z powyższym doszło do bezpłatnego uzyskania korzyści majątkowych. W takim przypadku ma zastosowanie art. 528 KC zgodnie, z którym jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Za bezpłatną należy uznać taką korzyść, za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić ekwiwalentnego świadczenia w ramach tego samego lub innego stosunku prawnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2002r., III CKN 1313/00).

Poza tym omawiana wyżej czynność była dokonywana na rzecz członka najbliższej rodziny L. R., czyli na rzecz jego syna – B. R. (1). W związku z tym ma tutaj zastosowanie art. 527 § 3 KC. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Ustawodawca polski nie określił, jakiego rodzaju relacje przesądzą o pozostawaniu wskazanych podmiotów w bliskich stosunkach. Najczęściej stosunek bliskości wynika z powiązań rodzinnych, tak jak jest w tej sprawie.

Uwzględniając te okoliczności, w ocenie Sądu, istnieją uzasadnione podstawy do stwierdzenia, że zawierając umowę darowizny w dniu 30 października 2012 r. pozwany działał w celu pokrzywdzenia wierzycieli.

Nie może też budzić wątpliwości, że już w dacie zawierania umowy darowizny, dłużnik L. R. nie regulował swoich wymagalnych zobowiązań wobec powodowej spółki, co znajduje potwierdzenie m.in. w treści § 3 umowy sprzedaży oraz fakturach VAT, co finalnie zakończyło się wydaniem w dniu 31 lipca 2013 r. przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie nakazu zapłaty postępowaniu nakazowym z weksla (sygn. akt XV GNc 5176/13). Powyższe przesądza w istocie o tym, że L. R. już wówczas był osobą niewypłacalną, która zaniechała spłacania swoich zobowiązań. Utrwalonym jest zaś pogląd, że do zastosowania art. 527 KC nie jest konieczne wszczęcie postępowania egzekucyjnego i przeprowadzenie nieskutecznej egzekucji ani ogłoszenie upadłości dłużnika, a wystarczy wykazanie, że wobec stanu majątku dłużnika niemożliwe jest zaspokojenie wierzytelności skarżącego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., III CKN 554/98, LEX nr 52736). Trzeba mieć na uwadze, że wobec takiego zadłużenia jakie posiada L. R. w stosunku do powodowej spółki, sięgającego kwoty 31.578,13 zł oraz pisma Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Woli w Warszawie Rafał Wojtyna w którym poinformował wierzyciela we wstępnej fazie postępowania egzekucyjnego o braku majątku dłużnika, istnieje zagrożenie, że wierzytelność powodowej spółki, może nie zostać zaspokojona z majątku dłużnika na skutek działanej przez niego czynności prawnej, w wyniku której niewątpliwie stał się co najmniej niewypłacalny w stopniu wyższym niż był przed dokonaniem tej czynności.

Uwzględniając okoliczności niniejszej sprawy oraz mając na uwadze poczynione uwagi, należało stwierdzić, że istnieją uzasadnione podstawy do stwierdzenia, że zawierając umowę darowizny w dniu 30 października 2012 r. pozwany działał w celu pokrzywdzenia wierzycieli. W związku z powyższym, Sąd stwierdził, że zostały spełnione wszystkie przesłanki, aby te czynności uznać za bezskuteczne wobec (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R..

Tym niemniej w odniesieniu do przeważającej części ruchomości, objętych umową darowizny z dnia 30 października 2012 r., Sąd stanął na stanowisku, że żądanie uznania za bezskuteczną powyższej umowy w tym zakresie jest nadużyciem prawa z uwagi na naruszenie zasad współżycia społecznego. Sąd uznał, iż 2 szt. żelaznych foteli obrotowych o wartości 200,00 zł, sofa trzyosobowa koloru zielonego o wartości 400,00 zł, kredens czterodrzwiowy z 4 szufladami o wartości 1.600,00 zł, pianino N. o wartości 1.600,00 zł, stolik prostokątny ok 50 cm/120 cm o wartości 200,00 zł, fotel koloru beżowego o wartości 200,00 zł, sofa trzyosobowa koloru jasnobieżowego o wartości 400,00 zł, telewizor P. (...) o wartości 200,00 zł, fotel obrotowy o wartości 160,00 zł, telewizor LG 32 cale o wartości 160,00 zł oraz konsola P. o wartości 200,00 zł (łącna wartość 5.320,00 zł), stanowiące wyposażenie domu rodziny R., w tym małoletniego B. R. (1), są niezbędne zarówno pozwanemu, jak i całej jego rodzinie w normalnym ich funkcjonowaniu.

Zgodnie bowiem z art. 5 KC, nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Zasady współżycia społecznego w rozumieniu art. 5 KC są pojęciem – co podkreśla się w doktrynie – pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia. Dlatego do zastosowania tego przepisu konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego rozpatrywanego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym. Na treść zasad współżycia społecznego składają się elementy etyczne i socjologiczne, kształtowane przez oceny moralne i społeczne. Niewątpliwie takimi zasadami współżycia społecznego, których naruszenie będzie skutkowało zastosowanie art. 5 KC, są między innymi godność osoby ludzkiej, zdrowie, honor oraz integralność i dobro rodziny.

Należy wskazać, że te rzeczy służą całej rodzinie R., w tym niepełnosprawnym dzieciom. Te ruchomości są – zdaniem Sądu – niezbędne dla funkcjonowania tej rodziny w aspekcie rodzinnym, kulturowym i społecznym. Zapewniają im nie tylko potrzeby bytowe, ale także wychowawcze i kulturalne. Niewątpliwie umowa darowizny tych rzeczy została zawarta, aby te rzeczy nie mogły zostać w przyszłości zlicytowane, a co za tym idzie aby rodzina państwa R. nie mogłaby zostać ich pozbawiona. Bez niech – w ocenie Sądu – nie można normalnie w dzisiejszych czasach funkcjonować. Należało też uwzględnić, że część rzeczy służy dzieciom bądź w celach edukacyjnych (np. telewizory) bądź w celach rozrywkowych (np. konsola do gier). Gra na pianinie działa z kolei uspokajająco na N.. To wszystko sprawia, że pozbawienie tej rodziny tych wszystkich rzeczy godzi w jej dobro jako rodziny, ale również w zdrowie poszczególnych jej członków, a zwłaszcza dzieci.

Jedynie zegar wiszący zdobiony, zegar wiszący, zegar stojący o wysokości ok 290 cm, obraz przedstawiający 2 konie, obraz przedstawiający kobietę na koniu, obraz przedstawiający konie podczas zachodu słońca i obraz przedstawiający konie z ludźmi, jako nie stanowiące podstawy egzystencji i nie będące niezbędnymi do normalnego funkcjonowania tej rodziny należało objąć wyrokiem i uznać, że w tym zakresie jest to czynność bezskuteczna w stosunku do (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R..

Z tych względów, Sąd w pkt I wyroku uznał za bezskuteczne w stosunku do powoda (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. umowę darowizny zawartą w dniu 30 października 2012 r. w C. pomiędzy L. R. i jego synem B. R. (1) w części dotyczącej: zegara wiszącego zdobionego o wartości 160,00 zł, zegara wiszącego o wartości 120,00 zł, zegara stojącego o wysokości ok 290 cm o wartości 800,00 zł, obrazu przedstawiającego 2 konie o wartości 80,00 zł, obrazu przedstawiającego kobietę na koniu o wartości 120,00 zł, obrazu przedstawiającego konie podczas zachodu słońca o wartości 100,00 zł i obrazu przedstawiającego konie z ludźmi o wartości 100,00 zł (łącna wartość 1.480,00 zł). W odniesieniu do wszystkich innych rzeczy objętych umową darowizny z dnia 30 października 2012 r., nie wymienionych w pkt I wyroku, Sąd powództwo oddalił, orzekając o tym w pkt II wyroku.

W toku niniejszej sprawy na wniosek przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego B. B. (2) R. ustanowiony został dla niego pełnomocnik z urzędu w osobie radcy prawnego D. Ż.. Zatem mając na uwadze powyższe oraz treść § 6 pkt 4 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002 nr 163 poz. 1349 z późn. zm.) [zastosowanego w niniejszej sprawie zgodnie z brzmieniem § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 poz. 1080) Sąd w pkt III wyroku ustalił wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego z urzędu radcy prawnego D. Ż. na kwotę 1.200,00 zł, powiększoną stosownie do treści § 2 ust. 3 powołanego Rozporządzenia o należny podatek 23 % VAT, co w sumie złożyło się na kwotę 1.476,00 zł.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 KPC, zgodnie z którym - w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

Powód wygrał ten proces w 22 % (powództwo o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, w której wartość przedmiotu sporu opiewała na kwotę 6.800,00 zł, natomiast wartość ruchomości, które zostały подарowane umową darowizny zawartą w dniu 30 października 2012 r. w C. przez L. R. jego synowi B. R. (1), a uznane przez Sąd za bezskuteczne w stosunku do powoda, o których mowa w pkt I wyroku, opiewały na łączną wartość 1.480,00 zł), zatem koszty procesu należało stosunkowo rozdzielić.

Powód poniósł koszty procesu w łącznej wysokości 2.058,48 zł, na które składają się – opłata sądowa od pozwu w kwocie 340,00 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.200,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł, koszty dojazdu pełnomocnika na posiedzenia wyznaczone na rozprawę do tut. Sądu w łącznej kwocie 501,48 zł.

Pozwany poniósł koszty procesu w łącznej wysokości 1.476,00 zł (w tym VAT), na które to złożyły się wyłącznie koszty zastępstwa procesowego.

Zatem łączne koszty niniejszego procesu wyniosły 3.534,48 zł.

Powód poniósł 2.058,48 zł kosztów procesu, a zgodnie z wynikiem sprawy winien ponieść 78 % tych kosztów, bo w takim zakresie przegrał tę sprawę, tj. kwotę 2.756,89 zł. Z kolei pozwany poniósł 1.476,00 zł kosztów procesu, a zgodnie z wynikiem sprawy, wygrał w 78%, a przegrał w 22 %, a zatem powinien ponieść tylko 22 % ogółu kosztów, tj. kwotę 777,59 zł.

Skoro pozwany był zwolniony z kosztów sądowych w niniejszej sprawie oraz ustanowiono dla niego pełnomocnika z urzędu, jak również opierając się na wyniku sprawy (wygrana w - 78%, 3.534,48 zł = 100% – łączne koszty procesu, 777,59 - 22% - przegrana, 0,00 zł - poniesione koszty sądowe (zwolnienie od kosztów), tj. 0,00 zł – 777,59 zł = - 777,59 zł – tyle pozwany winien ponieść), Sąd zobligowany był w pkt IV wyroku nakazać Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie wypłacić radcy prawnemu D. Ż. kwotę 777,59 zł tytułem części wynagrodzenia za udzielenie pozwanemu B. R. (1) pomocy prawnej z urzędu, natomiast w pkt V wyroku zgodnie z wynikiem sprawy (wygrana w – 22%, 3.534,48 zł = 100% – łączne koszty procesu, 2.756,89 - 78% - przegrana, 2.058,48 zł - poniesione koszty sądowe, tj. 2.756,89 zł – 2.058,48 zł = 698,41 zł – tyle powód winien jeszcze ponieść), zasądził od powoda (...) (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. na rzecz pozwanego B. R. (1) kwotę 698,41 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na treści cytowanego wyżej art. 100 KPC, art. 108 § 1 KPC, w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, Sąd orzeka o kosztach procesu, w tym także zastosowano przepisy właściwego Rozporządzenia w sprawie opłat. Przy uwzględnieniu wyniku postępowania (wygrana: 22% powód - 78% pozwany) nie zachodzi podstawa do przyznania w całości kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej małoletniemu

pozwanemu bezpośrednio na rzecz pełnomocnika i nakazania ich wypłacenia z funduszu Skarbu Państwa. Zgodnie bowiem z art. 113 ust. 1 u.k.s.c. kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Ważyć należy, iż koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu stanowi element kosztów procesu i podlegają rozliczeniu między stornami zgodnie z regułami rozliczenia tych kosztów. Odpowiedzialność Skarbu Państwa za koszty nieopłaconej pomocy prawnej aktualizuje się dopiero w sytuacji, kiedy nie ma podstaw do obciążenia kosztami procesu przeciwnika strony reprezentowanej przez pełnomocnika z urzędu, albo gdy egzekucja tych kosztów, prawomocnie zasądzonych od przeciwnika, okazała się bezskuteczna. W tym miejscu należy wskazać na § 17 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002 nr 163 poz. 1349 z późn. zm.) [zastosowanego w niniejszej sprawie zgodnie z brzmieniem § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015 poz. 1080)] zgodnie z który w sprawie cywilnej, w której kosztami procesu został obciążony przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowienie z urzędu, koszty o których mowa w § 15 Sad przyznaje po wykazu bezskuteczności ich egzekucji. Wynagrodzenie przysługujące pełnomocnikowi z urzędu pokrywa przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy pełnomocnika z urzędu, jeżeli zachodzą ku temu podstawy prawne i Sąd tak postanowi, zasądzając wynagrodzenie od strony przegrywającej na rzecz strony wygrywającej proces, reprezentowanej przez pełnomocnika z urzędu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 1989 r., sygn. akt III CZP 12/89, nie publ.). Gdy Sąd nie obciąża tymi kosztami przeciwnika procesowego strony korzystającej z pomocy pełnomocnika z urzędu, wynagrodzenie należne pełnomocnikowi z urzędu pokrywa Skarb Państwa - Sąd, który go ustanowił (art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych - t. jedn. Dz.U. 2016 poz. 233)

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji.

(...)